

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ РІВНЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ

Відстеження результату по досягненню кожної з сімнадцяти Цілей сталого розвитку, які були прийняті ООН, відбувається різними способами. Наприклад, науковці Джерфі Сакс, Крістіан Кроль, Гійом Лафортюн, Грейсон Фуллер та Фінн Вьольм в працях [1] аналізують рівень досягнення цілей, загрози та проблеми, які виникали в окремих країнах, а також можливі шляхи їх подолання. Так, в останньому звіті подано діаграму прогресу досягнення кожної ЦСР у відсотковому вимірі у 2021 порівняно з 2015 роком.

Також для кожної країни вони вираховують загальну оцінку досягнення ЦСР, надаючи однакову вагу кожній цілі. У результаті дана оцінка відображає позицію країни між найгіршим можливим результатом (0) і найкращим або цільовим результатом (100).

Цей звіт про сталий розвиток надає всебічну оцінку того, наскільки країни близькі до досягнення цілей ЦСР на основі найновіших даних, доступних для всіх 193 держав-членів ООН. Цьогорічний звіт містить 91 глобальний індикатор, а також 30 додаткових показників для країн ОЕСР.

Аналізуючи звіт 2021 року, можна зробити висновок, що три скандинавські країни очолюють оцінку досягнення ЦСР (Фінляндія, Швеція та Данія). Усі країни в топ-20, крім Хорватії, є країнами ОЕСР, що можна простежити у табл. 1.

Таблиця 1 – Топ-20 країн за оцінкою досягнення Цілей сталого розвитку в 2021 році

Rank	Country	Score	Rank	Country	Score
1	Finland	85,9	11	Netherlands	81,6
2	Sweden	85,6	12	Czech Republic	81,4
3	Denmark	84,9	13	Ireland	81,0
4	Germany	82,5	14	Croatia	80,4
5	Belgium	82,2	15	Poland	80,2
6	Austria	82,1	16	Switzerland	80,1
7	Norway	82,0	17	United Kingdom	80,0
8	France	81,7	18	Japan	79,8
9	Slovenia	81,6	19	Slovak Republic	79,6
10	Estonia	81,6	20	Spain	79,5

Джерело: складено автором на основі [1]

Проте навіть країни-члени організації економічного співробітництва та розвитку стикаються зі значними проблемами у досягненні кількох ЦСР. Кожна країна ОЕСР характеризується червоною позначкою (головні проблеми залишаються) принаймні за однією ЦСР. Виходячи з наявних (до пандемії) траєкторій, прогрес у багатьох країнах з високим рівнем доходу був недостатнім у сферах сталого споживання та виробництва, кліматичних заходів та захисту біорізноманіття (ЦСР 12–15).

Країни з низьким рівнем доходу, як правило, мають нижчі показники індексу. Частково це пов'язано з характером ЦСР, які значною мірою зосереджені на подоланні бідності та забезпеченні доступу всього населення до основних послуг та інфраструктури (ЦСР 1–9). Проте до початку пандемії більшість країн із низьким рівнем доходу – за винятком тих, у яких тривають збройні конфлікти чи громадянська війна – досягали прогресу в напрямку припинення крайньої бідності та забезпечення доступу до основних послуг та інфраструктури.

Іншим варіантом відстеження прогресу досягнення ЦСР є модифікований індекс людського розвитку, який розроблений антропологом і доктором Джейсоном Хікелем [2]. Даний індекс сталого розвитку (SDI) вимірює екологічну ефективність людського розвитку, визнаючи, що розвиток має бути досягнуто в межах планетарних кордонів.

Розрахунок SDI визначається показником «людського розвитку» країни, який отриманий шляхом аналізу статистичних даних щодо очікуваної тривалості життя, стану здоров'я, освіти і доходів. Отриманий результат ділиться на два ключових показники: викиди CO₂ та екологічний матеріальний слід, які розраховані як на душу населення, так і в розрахунку перевищення природних меж Землі. Країни з високим рівнем людського розвитку та меншим негативним впливом на навколишнє середовище мають високу оцінку. У таблиці 2 представлено ТОП-20 країн за розрахунком даного індексу сталого розвитку станом на 2019 рік.

Таблиця 2 – Топ-20 країн за оцінкою Індексу сталого розвитку на основі даних 2019 року

Rank	Country	Score	Rank	Country	Score
1	Costa Rica	0,853	11	Algeria	0,803
2	Sri Lanka	0,843	12	Dominican Republic	0,802
3	Georgia	0,839	13	Colombia	0,801
4	Armenia	0,827	14	Azerbaijan	0,796
5	Albania	0,826	15	Fiji	0,788
6	Kerala (India)	0,825	16	Tunisia	0,786
7	Panama	0,821	17	Ecuador	0,783
8	Peru	0,818	18	Mexico	0,780
9	Cuba	0,814	19	Argentina	0,777
10	Moldova	0,808	20	Bolivia	0,773

Джерело: складено автором на основі [3]

Аналізуючи наявні дані, можна стверджувати, що деякі країни мають достатньо високі значення індексу, але вони не перетинають межу значення 0,9. Це свідчить про те, що ідеального показнику за всіма складовими SDI не досягає жодна країна.

Методологія кількісної оцінки сталого розвитку країн Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку ґрунтується на двох базових складових: компонентах якості (Cqi) та безпеки (Csl) життя [4]. *Компонента якості життя* — інтегральна оцінка, яка враховує сумісно усі три виміри сталого розвитку: економічний, екологічний та соціальний. *Компонента безпеки життя* описує сукупний вплив глобальних загроз на сталий розвиток різних країн та їх груп.

Табл. 3 описує рейтинг країн відносно індексу сталого розвитку, розрахованого за методикою Світового центру даних.

Аналіз табл. 1-3 показав, що найвищі показники, розраховані на основі методології проекту «Sustainable development index» мають зовсім інші країни, аніж за двома попередніми. Це пояснюється різним змістом, що вкладається в поняття «сталий розвиток». Також можна стверджувати, що за своєю сутністю та складовою оцінка досягнення ЦСР та індекс сталого розвитку, запропонований науковцями СЦД подібні та системно підходять до оцінки всіх вимірів сталого розвитку.

Таблиця 3 – Топ-20 країн за оцінкою Індексу сталого розвитку (методологія СЦД) на основі даних 2020 року

Rank	Country	Score	Rank	Country	Score
1	Switzerland	1,135	11	Iceland	1,091
2	Germany	1,130	12	Austria	1,090
3	Denmark	1,128	13	United Kingdom	1,088
4	Australia	1,114	14	Luxembourg	1,081
5	Sweden	1,112	15	Ireland	1,073
6	Canada	1,108	16	Belgium	1,068
7	Japan	1,098	17	France	1,061
8	Norway	1,095	18	Netherlands	1,060
9	New Zealand	1,094	19	Singapore	1,047
10	Finland	1,093	20	Czech Republic	1,026

Джерело: складено автором на основі [4]

Література:

1. Europe Sustainable Development Report 2021. Sustainable Development Solutions Network and Institute for European Environmental Policy. <https://www.sustainabledevelopment.report/reports/europe-sustainable-development-report-2021/> (дата звернення: 06.11.2022).
2. Jason, H. (2020). The sustainable development index: Measuring the ecological efficiency of human development in the Anthropocene. *Ecological Economics*, 167. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0921800919303386> (дата звернення: 07.11.2022).
3. Sustainable Development index. <https://www.sustainabledevelopmentindex.org/>
4. Згуровський, М.З. та ін. (2019). Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти. Ч. 1. Глобальний аналіз якості і безпеки життя (2019). Міжнар. рада з науки (ISC) та ін., КПІ ім. Ігоря Сікорського, 216 с. <http://wdc.org.ua/sites/default/files/SD2019-P1-FULL-UA.pdf> (дата звернення: 03.11.2022).

Науковий керівник: Пишнограєв І. О., канд.фіз-мат. наук, доцент